

Aan de voorzitter en de leden van de Vaste Commissie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
in de Tweede Kamer der Staten-Generaal

CC: minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mevrouw dr. mr. R.M. Letschert

Per email verzonden

Datum

26 maart 2026

Ons kenmerk

26-033 RV/IC/ae

Betreft/ Onderwerp

Waarborgen van kwaliteit en gelijke kansen in het mbo bij behandeling -
Wet verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt (VABA)

Doorkiesnummer

06-33313018

Email contactpersoon

Isabel.coenen@fnv.nl

Bijlage(n)

Geachte Kamerleden,

1 april behandelt u het wetsvoorstel verbetering aansluiting beroepsonderwijs-arbeidsmarkt (VABA). De FNV, AOb en BVMBO onderschrijven het belang van een betere aansluiting op de arbeidsmarkt en toekomstbestendig beroepsonderwijs met ruimte voor maatwerk. Tegelijkertijd constateren wij dat essentiële randvoorwaarden ontbreken waardoor invoeren van deze wet aanzienlijke risico's met zich meebrengt voor de kwaliteit van het mbo-onderwijs. Ook ontbreekt een analyse over welke mogelijkheden de huidige Wet Educatie Beroepsonderwijs al biedt om de aansluiting onderwijs- arbeidsmarkt te verbeteren en meer maatwerk mogelijk te maken.

Deze zorgen worden gedeeld door andere partijen. Zo wijst Ouders & Onderwijs op de risico's van vermindering van begeleide onderwijstijd en de mogelijke terugkeer van eerdere kwaliteitsproblemen. Ook de Raad van State plaatst vraagtekens bij de onderbouwing van de noodzaak van deze wetswijziging en de gevolgen voor de onderwijskwaliteit.

Hoewel de wet niet als bezuinigingsmaatregel is bedoeld, introduceert zij in de huidige vorm wel degelijk een prikkel om onderwijs goedkoper te organiseren – door minder inzet van docenten en minder begeleide onderwijstijd. In een context van lerarentekorten is dit een reëel en zorgwekkend risico.

Wij vragen u daarom om alleen met dit wetsvoorstel akkoord te gaan als de volgende randvoorwaarden worden geborgd.

1. Flexibilisering mag niet ten koste gaan van kwaliteit

Meer flexibiliteit in het onderwijs kan wenselijk zijn, maar mag niet leiden tot verschraving van het onderwijs of daling van de kwaliteit. Het risico bestaat dat begeleide onderwijstijd wordt vervangen door onbegeleide opdrachten of praktijkopdrachten zonder adequate didactische ondersteuning.

Wij verzoeken u daarom:

- In de wet vast te leggen dat flexibilisering niet mag leiden tot vermindering van onderwijskwaliteit;
- Minimale eisen te stellen aan pedagogisch-didactische begeleiding bij hybride en praktijkgerichte leervormen.
- Te borgen dat het onderwijsteam altijd finale zeggenschap heeft.

2. Begeleide onderwijstijd is cruciaal voor studentwelzijn en studiesucces

Het wetsvoorstel biedt ruimte om het aantal begeleide lessen te verlagen. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor motivatie, welzijn en leerprestaties van studenten. Juist in het mbo is de aanwezigheid van bevoegde en bekwame docenten, structuur en persoonlijke begeleiding essentieel.

Daarbij is het van belang te benadrukken dat de huidige klokurennorm niet zonder reden is ingevoerd. In het verleden werd een onevenredig groot deel van de opleiding buiten de school, in de beroepspraktijk georganiseerd. Dit leidde aantoonbaar tot kwaliteitsverlies en onvoldoende pedagogisch-didactische begeleiding. Terecht dat ook ouders zich zorgen maken dat dit nu weer gaat gebeuren. De invoering van de klokurennormen was juist bedoeld om deze balans te herstellen en de onderwijskwaliteit te waarborgen.

Het opnieuw loslaten of uithollen van deze norm brengt een groot risico met zich mee dat deze problemen zich herhalen.

Wij verzoeken u daarom:

- Vast te houden aan duidelijke minimumnormen voor begeleide onderwijstijd door bevoegde en bekwame docenten;
- Het ministerie te verzoeken om impactanalyses uit te voeren naar de effecten op leerprestaties, motivatie en studie-uitval.

3. Praktijkleren moet kwalitatief geborgd blijven

Het wetsvoorstel biedt ruimte voor verschillende invullingen van praktijkleren. Het is van belang dat de kwaliteit en de leeropbrengsten voor studenten daarbij centraal blijven staan. De mogelijkheid om stage-uren te vervangen door alternatieve opdrachten baart zorgen. Hoewel praktijkopdrachten waardevol kunnen zijn, vormen zij niet altijd een volwaardig alternatief voor leren in de beroepspraktijk. Studenten missen hierdoor mogelijk essentiële ervaringen op het gebied van werkdruk, samenwerking en beroepshouding.

Wij verzoeken u daarom:

- Minimale eisen te stellen aan de omvang en kwaliteit van praktijkleren;
- Te borgen dat alternatieve invullingen leiden tot aantoonbaar gelijkwaardige leeropbrengsten; Instellingen te verplichten jaarlijks te rapporteren over de invulling en resultaten van praktijkleren en tevredenheid van de studenten

4. Gelijke kansen moeten centraal blijven staan

De ruimte voor verkorte opleidingen biedt kansen, maar brengt ook risico's op ongelijkheid met zich mee. Het is van groot belang dat deze mogelijkheden eerlijk en transparant toegankelijk zijn voor alle studenten.

Wij verzoeken u daarom:

- Instellingen te verplichten om de toegang tot verkorte trajecten transparant en rechtvaardig te organiseren.

5. Keuzedelen: ruimte voor maatwerk, maar voorkom willekeur

Het loskoppelen van keuzedelen van kwalificaties biedt flexibiliteit, maar kan ook leiden tot onduidelijkheid en verschillen tussen instellingen en regio's.

Wij verzoeken u daarom:

- Landelijke en regionale afstemming te stimuleren;
- Te waarborgen dat keuzedelen transparant en toegankelijk worden aangeboden, zodat studenten geen nadelen ondervinden bij overstap of doorstroom.

6. Borg de centrale rol van bevoegde en bekwame docent

De FNV, AOb en BVMBO benadrukken dat goed beroepsonderwijs staat of valt met de inzet van bevoegde en bekwame docenten. De relatie tussen docent en student is essentieel voor motivatie, welzijn en vakbekwaamheid.

Wij verzoeken u daarom:

- Vast te leggen dat alle praktijkopdrachten plaatsvinden onder verantwoordelijkheid van een bevoegde en bekwame docent.

Tot slot

De Wet VABA biedt kansen om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren. Dit kan echter alleen slagen als de kwaliteit van onderwijs, begeleiding en praktijkleren stevig wordt geborgd. De wet VABA wordt vanuit Den Haag niet ingevoerd als bezuiniging, maar in de huidige vorm kan zij wel als zodanig gebruikt worden door mbo-instellingen.

Door bovenstaande randvoorwaarden op te nemen, voorkomt u dat flexibilisering leidt tot kwaliteitsverlies, praktijkarmoede, onnodige bezuinigingen of ongelijke kansen.

Vanzelfsprekend zijn wij bereid deze brief in een gesprek nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Roos Vermeij'.

Roos Vermeij, lid Interim bestuur FNV

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Henrik de Moel'.

Henrik de Moel
Bestuurder Algemene Onderwijsbond

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Andries Knol'.

Andries Knol
Voorzitter BVMBO